

Mgr inż. Adam Wasiak
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

Wkład Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w rozwój kraju

Skrót referatu na konferencję
„Możliwości wykorzystania sektora leśno-drzewnego w rozwoju kraju”
24–25 października 2012, Sękocin Stary

Gospodarstwo leśne prowadzi działalność w sferze produkcji materialnej, wnosząc tym samym wkład do wytwarzanego produktu globalnego. Wartość produkcji globalnej leśnictwa stanowi jeden ze strumieni dóbr i usług tworzących ten produkt. Strukturę tego strumienia określają zarówno możliwości produkcyjne leśnictwa, w tym zwłaszcza stan lasów, jak i rynek, czyli zapotrzebowanie gospodarki narodowej na produkty i usługi leśnictwa oraz poziom bezpośredniego spożycia przez ludność tych produktów, wreszcie wewnętrzne potrzeby gospodarstwa leśnego.

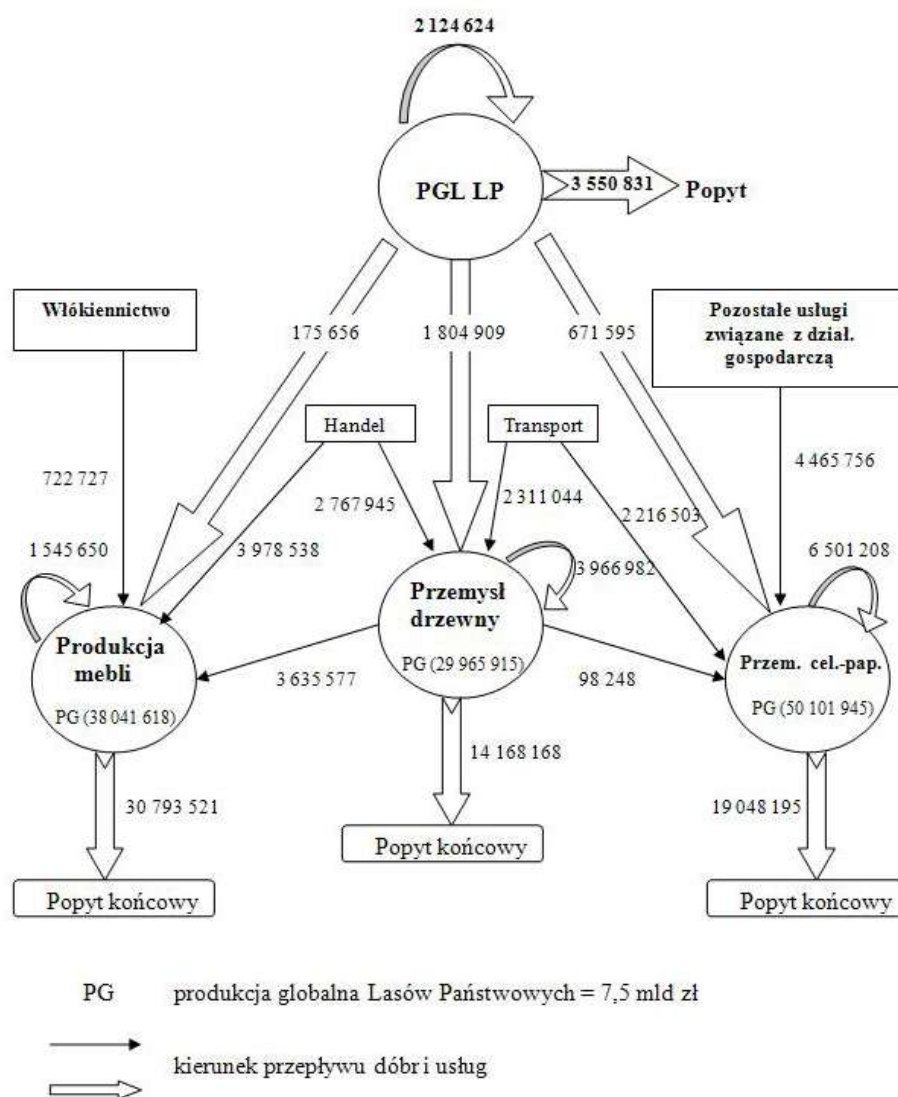
Produkcję globalną leśnictwa stanowi wartość produkcji i wartość usług podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie leśnictwa. W formalnym ujęciu produkcja globalna naszego leśnictwa to wartość sprzedaży następujących produktów i usług: pozyskanego drewna i użytków ubocznych, zwierzyny łownej oraz pozostałej produkcji i usług, tj. wartość wykonanych robót budowlano-montażowych, usług transportowo-spedycyjnych, usług w zakresie pozyskania, zrywki, hodowli i ochrony lasu, wykonanych przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą (osoby fizyczne, spółki z o.o., spółki cywilne), wartość produkcji Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej itp.

Wartość produkcji globalnej w całym sektorze leśnym przekroczyła w roku 2010 kwotę 8,9 mld zł, co stanowiło ok. 0,24% wartości produktu społecznego wytworzonego w naszym kraju. **Udział Lasów Państwowych w wartości tego produktu przekroczył 62%.** W roku 2011 wartość produkcji Lasów Państwowych przewyższała kwotę 7,4 mld zł, w tym wartość produktów drzewnych wyniosła blisko 6,6 mld zł, co stanowiło 88% całości przychodów. **Rozmiar pozyskania surowca drzewnego w Lasach Państwowych ciągle rośnie w tempie 1 mln m³ rocznie.**

Warto zauważyć, że w roku 2011 wartość **produkcji dodanej** Lasów Państwowych (wartość „leśnego PKB”) osiągnęła kwotę 3,7 mld zł, co stanowiło 0,28% wartości PKB. Wartość ta, odniesiona do 1 ha powierzchni leśnej znajdującej się w zarządzie Lasów Państwowych, wynosi blisko 500 zł.

Wzajemne uwarunkowania między leśnictwem i otoczeniem gospodarczym znajdują swoje odzwierciedlenie w bilansie tzw. przepływów międzysekcyjnych (międzygałęziowych). Z danych tego bilansu wynika, że z produktów i usług gospodarki leśnej korzystają wszystkie sekcje i działy gospodarki narodowej.

Wyniki badań nad strukturą gospodarki umożliwiają dokonanie oceny łańcucha produktów leśno-drzewnych zapoczątkowanego produkcją Lasów Państwowych. Uzyskane wyniki obliczeń i szacunków dla roku 2011 przedstawia rysunek.

Rys. Łańcuch produktów leśno-drzewnych (dane szacunkowe w tys. zł dla roku 2011)

Warto zwrócić uwagę, że zakup surowca drzewnego w Lasach Państwowych umożliwił wytworzenie produkcji globalnej przez zakłady przemysłu drzewnego o wartości blisko 30 mld zł. Przemysł celulozowo-papierniczy, nabywając surowiec drzewny o wartości ok. 672 mln zł, był w stanie wytworzyć produkcję o łącznej wartości ponad 50 mld zł.

Surowiec drzewny pozyskiwany w Lasach Państwowych stanowi początkowe ogniwo w łańcuchu produktów leśno-drzewnych. Znacznie większy udział w dochodach ze sprzedaży produktów wytworzonych z drewna mają jednostki zajmujące się jego transportem, handlowcy oraz przemysły przerabiające ten surowiec. Należy też pamiętać, że na każdym odcinku tych powiązań, w wyniku pobieranych przez organy państwa lub samorządy lokalne różnych rodzajów opłat i podatków, społeczeństwo partycypuje w powstałych korzyściach. W roku 2011 Lasy Państwowe zasilily bezpośrednio budżety gmin kwotą podatku leśnego w wysokości ponad 139 mln zł, a także Skarb Państwa podatkiem dochodowym w kwocie 32,5 mln zł. Warto dodać, że łączną kwotę podatków wpłaconych do gmin przez osoby fizyczne i firmy pracujące na rzecz Lasów Państwowych w roku 2011 można oszacować na prawie 650 mln zł, a kwot wpłaconych do budżetu państwa – na sumę bliską 600 mln zł.

Działalność gospodarza w leśnictwie zapoczątkowuje ruch okrężny środków pieniężnych. Koszty działalności Lasów Państwowych sięgają kwoty 6,6 mld zł (rok 2011), nie licząc dopłat z budżetu i dotacji celowych z innych źródeł. Na koszty usług wykonanych na rzecz Lasów Państwowych wydatkowano 2,8 mld zł. Wartość sprzedanego drewna w wysokości 6,6 mld zł zapewniła pokrycie całości kosztów działalności Lasów Państwowych.

Specyficzne miejsce i rola Lasów Państwowych w gospodarce narodowej wynikają z funkcji lasu jako warsztatu pracy. Ciągłe spora część ludności czerpie środki do życia bezpośrednio z pracy w leśnictwie lub na rzecz leśnictwa, zaopatrując te dziedziny produkcyjne w dobra inwestycyjne bądź wykonując inne prace łącznie z transportem i handlem gotowymi wyrobami przemysłu drzewnego. Ocenia się, że łącznie leśnictwo dostarcza zatrudnienia 50 tys. osób.

Gospodarstwo leśne o powierzchni 15 tys. ha jest w stanie wykreować blisko 600 miejsc pracy, w tej liczbie zatrudnienie bezpośrednie na poziomie do 100 osób, zatrudnienie pośrednie do 450 osób oraz zatrudnienie indukowane do 50 osób. Praca w sektorze usług wykonywanych na potrzeby Lasów Państwowych jest jedynym źródłem utrzymania trzykrotnie większej liczby osób.

Leśnictwo odgrywa ważną rolę w gospodarce nie tylko w sensie udziału w tworzeniu produktu krajowego, ale także z uwagi na wszystkie inne korzyści, których wartość nie zawsze daje się łatwo wyrazić w pieniądzu. Lasy dostarczają nie tylko drewna, ale również dzikich jagód i owoców, grzybów, zwierzyny łownej i innych użytecznych korzyści. Tereny leśne wykorzystujemy w celach rekreacji i myślistwa, jako miejsce schronienia i bank genów z myślą o przyszłych pokoleniach.

W grupie produktów i usług wytwarzanych w Lasach Państwowych drewno użytkowe ciągle zajmuje dominującą pozycję. Innymi słowy, podstawowym czynnikiem wpływającym na rzeczywiste znaczenie ekonomiczne leśnictwa w gospodarce narodowej, zwłaszcza na obszarach wiejskich, jest poziom pozyskania surowca drzewnego. Ścisłej: o ekonomicznym znaczeniu leśnictwa decyduje przede wszystkim poziom pozyskania drewna okrągłego, co powiązane jest z przemysłem tartacznym i przemysłem drzewnym przetwórczym, a także celulozowo-papierniczym usytuowanym głównie w miastach. Przemysły te w powiązaniu z gospodarką leśną mają duże znaczenie dla stabilizacji ekonomicznej terenów wiejskich, zatrudnienia i sytuacji socjalnej. Znaczna część nakładów ponoszonych w gospodarstwie leśnym przeznaczana jest na produkcję drewna będącego surowcem do przerobu przemysłowego, co umożliwia – i to w coraz większym zakresie – zaspokajanie potrzeb materialnych człowieka. Jednocześnie mamy coraz lepsze rozpoznanie środowiskotwórczej roli zasobów leśnych, co sprawia, że oprócz wartości rynkowej mają one wartość samą w sobie. Stąd trudności w ocenie ogólnospołecznych skutków realizacji określonej koncepcji gospodarki leśnej, w tym zwłaszcza użytkowania zasobów leśnych przy jednoczesnym zapewnieniu właściwego rozwoju samego lasu.